

Uzupełnienie wiadomości o członkach honorowych Polskiego Towarzystwa Leśnego

W nr 9/10 "Sylwana" z 1989 r. (druk w 1990 r.) ukazało się opracowanie pt. "Poczet członków honorowych Polskiego Towarzystwa Leśnego (1882–1988)", obejmujące biogramy 72 osób, którym Towarzystwo Leśne, najpierw Galicyjskie, potem Polskie, nadało tę najwyższą godność honorową w okresie 107 lat istnienia. W opracowaniu tym wystąpiło sporo, przeważnie zresztą drobnych błędów, powstałych zarówno z winy autorów, jak i ze względu na ogromny trud odrobienia opóźnienia w wydawaniu "Sylwana" podjęty w 1990 r. i związane z tym przyspieszenie toku prac redakcyjnych (brak korekty autorskiej).

Z uwagi na charakter publikacji mającej uczcić i udokumentować zasługi i dorobek zarówno zmarłych, jak i żyjących członków PTL, błędy te należy sprostować.

Jednocześnie wydaje się celowe uzupełnienie tego fragmentu historii PTL do roku 1990, by następnie można było zastosować kontynuowanie publikowania danych, np. co 5 lub 10 lat.

Na 89 Zjeździe Delegatów Oddziałów PTL, który obradował 16.IX.1989 r. w Biłgoraju nie przyznano członkostwa honorowego PTL, natomiast na 90 Zjeździe PTL (15.IX.1990 r.) w Warszawie, godność tę otrzymał jeden z najstarszych polskich leśników, działający nadal m.in. w PTL **dr inż. Stefan Ruśkiewicz**.

Stefan Ruśkiewicz urodził się 7.II.1901 r. w Warszawie. Ojciec pracował jako urzędnik. W 1912 r. rozpoczął naukę w gimnazjum o nazwie Szkoła Zjednoczenia Kupców w Warszawie, w której ukończył 3 klasy. W 1915 r. znalazł się w Kijowie i tam kontynuował naukę w polskim gimnazjum do 1918 roku. Od 1919 r. do XII 1920 r. służył ochotniczo w Wojsku Polskim w artylerii konnej. Świadectwo dojrzałości uzyskał w 1921 r. w Warszawie, w państwowej szkole dla byłych wojskowych i wstąpił na Wydział Leśny SGGW, na którym ukończył 6 semestrów. Jednocześnie studiował na Wydziale Administracji Państwowej i Komunalnej Szkoły Nauk Politycznych w Warszawie i w 1933 r. uzyskał dyplom ukończenia studiów (Szkoła ta nie dawała wówczas tytułu magistra).

Uzupełniał studia kilkanaście lat później – już po wojnie – w Akademii Nauk Politycznych w Warszawie otrzymując w 1949 r. dyplom magistra nauk politycznych na

FOT. Dr inż. Stefan Ruśkiewicz, pseudonim "Ryś"

podstawie pracy o organizacji polskiej administracji leśnej, i w SGGW uzyskując w 1950 r. dyplom inżyniera leśnika.

W maju 1923 r. rozpoczął pracę w Administracji Lasów Państwowych i pracował w leśnictwie 37 lat do V 1960 r. Najpierw 2 lata pracował w DLP w Warszawie, następnie 2 lata był sekretarzem w Nadl. Kromnów i Brzeziny, a potem leśniczym w Nadl. Sokolniki koło Wielunia i Pomiechówek. W 1928 r. powrócił na przeszło 10 lat do pracy w DLP w Warszawie, z tym, że na 2 lata był oddelegowany do pracy w Dyrekcji Naczelnej LP. W V 1939 r. został przeniesiony do Wydziału Rolnictwa i Reform Rolnych Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, gdzie zajmował się sprawami parcelacji majątków prywatnych.

Dużą rolę w życiu S. Ruśkiewicza w okresie międzywojennym odgrywała działalność społeczna, głównie w Związku Zawodowym Leśników (później Związku Leśników RP). Wielokrotnie wchodził do władz Związku, a w 1938 r. został wybrany pierwszym sekretarzem Zarządu Głównego. W swych wystąpieniach czasem krytycznie odnosił się do niektórych przejawów pracy ALP, czym naraził się m.in. Dyrektorowi Naczelnemu LP A. Loretowi.

Brał udział (i to jako referent) w IV Ogólnym Zjeździe Leśników Polskich w 1926 r. i jest chyba jedynym żyjącym uczestnikiem tego Zjazdu.

Od 1915 r. był członkiem Harcerstwa Polskiego, początkowo w Warszawie, a następnie do 1918 r. w Kijowie. W późniejszych latach doszedł w ZHP do najwyższego stopnia młodzieżowego – "Harcerza Rzeczypospolitej" oraz uzyskał stopień instruktorski podharcemistrza. We wrześniu 1939 r. jako zastępca hufcowego wyruszył z 60-osobową grupą harcerzy na wschód, z zamiarem wcielenia do wojska. Grupa dotarła do Chełma,

a po wkroczeniu wojsk radzieckich została rozwiązana.

W latach II wojny światowej S. Ruśkiewicz był leśniczym w Nadl. Urle na Podlasiu. Brał udział w cywilnym ruchu oporu w leśnictwie, miał osobiste kontakty z podziemnymi władzami naczelnymi leśnictwa (m.in. Władysławem Barańskim, Eugeniuszem Zakrzewskim), od 1941 do 1944 r. był członkiem ZWZ – AK, pełniąc m.in. funkcję zastępcy dowódcy plutonu.

W połowie sierpnia 1944 r. został powołany na stanowisko nadleśniczego Nadl. Urle, następnie był nadleśniczym (do 1950 r.) w Starej Wsi i Łochowie. W kolejnych 10 latach przez 4 lata pracował w Ministerstwie Leśnictwa (w tym przez 2 lata był kierownikiem działu organizacyjnego w Centralnym Zarządzie LP), kilka lat w Rejonach LP w Łochowie i Mirosławcu (przez 1 rok był dyrektorem RLP), oraz przez 2 lata w Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego w zakresie nadzoru nad lasami doświadczalnymi szkół wyższych.

Następne 10 lat pracy poświęcił S. Ruśkiewicz rzecznictwu patentowemu, najpierw pracując w Urzędzie Patentowym, a później m.in. w Polskiej Akademii Nauk. W 1963 r. zdał odpowiedni egzamin państwowy i uzyskał tytuł zawodowy rzeczownika patentowego.

W 1971 r. przeszedł na emeryturę, lecz jeszcze przez kilkanaście lat pracował w niepełnym wymiarze godzin jako rzecznik patentowy w Instytucie Biologii Doświadczalnej PAN.

Kolejnym przejawem niezwykłej żywotności S. Ruśkiewicza było podjęcie przez niego – już w wieku emerytalnym – pracy nad rozprawą doktorską. Stopień doktora nauk leśnych uzyskał w wieku 81 lat, w Instytucie Badawczym Leśnictwa w 1982 r., na podstawie pracy pt. "Podział przestrzenny w leśnictwie na tle podziału administracyjnego kraju" (publ. w skrócie: "Prace IBL" 1986. nr 651). Można dodać, że temat ten był przedmiotem jego artykułu w czasopiśmie "Rynek Drzewny" już w 1935 r.

Działalność publikacyjną w zakresie leśnictwa rozpoczął S. Ruśkiewicz bardzo wcześnie (pierwszy artykuł ukazał się w "Lesie Polskim" już w 1924 r.) i trwa ona w zasadzie do dziś, a więc ponad 66 lat. Ogółem dorobek publicystyczny i naukowy S. Ruśkiewicza obejmuje około 90 pozycji, w przeważającej większości publikacji. Z ważniejszych prac można wymienić: "Krótki podręcznik leśnictwa" (1926). "Zmniejszanie się powierzchni leśnej w Polsce" (Las Polski 1930 i odb.), "Co nas łączy i co nas dzieli" (1938). Z ostatnich lat na szczególną uwagę zasługuje kilka artykułów opublikowanych w "Lesie Polskim" (1971–86) dotyczących m.in. organizacji i reorganizacji administracji leśnej, polityki leśnej i ustawodawstwa leśnego w Polsce, kilka biogramów zasłużonych leśników (w tym Jana Miklaszewskiego i Adama Loreta) – przygotowanych do "Słownika Biograficznego Leśników Polskich" (z. I, 1988 r.), a także porównawcze biografie J. Miklaszewskiego i A. Loreta ("Trybuna Leśnika" 1988).

S. Ruśkiewicz posiada wiele odznaczeń i wyróżnień, w tym m.in.: Medal Dziesięciolecia Służby Państwowej (1933), Krzyż Kawalerski OOP (1973), Krzyż "Obrońcy Ojczyzny" za udział w wojnie 1918–1921 (1990), odznaki honorowe PTL (srebrna – 1957, złota – 1974) SITLiD (złota – 1982), wyróżnienie "Zasłużony Senior SITLiD (1987).

Źródła informacji: R.L. Borowy "Las Polski" 1986 nr 7–8 s. 27; S. Ruśkiewicz "Las Polski" 1984 nr 3 s. 31–32, 35, nr 4 s. 30–31, 1986 nr 7/8 s. 27; życiorys i wykaz publikacji uzyskane od S. Ruśkiewicza.

Sprostowania i uzupełnienia

Przechodząc do koniecznych sprostowań i uzupełnień do opracowania w nr 9/10 "Sylwana" z 1989 r. o członkach honorowych PTL, można te uwagi ująć w sposób następujący:

str.	wiersz	jest	ma być
2	3g (od góry)	PRL	PTL
5	1d (od dołu)	po słowie "Gospodarczym"	dodać skrót (GTG)
12	1d	zabronił pobytu	zabronił mu pobytu
16	13d	1965	1865
18	5d	Paczowski	Paczoski
28	19d	dodać zdanie: Odznaczony był	m.in. Krzyżem Oficerskim OOP
42	4g	w Zagórze	w Zagórze
47	4g	tytuł doktora	stopień doktora
48	16 i 17g	skreślić słowa: "Nasiennictwo leśne z zarysem selekcji drzew" (1939)	
51.	2 i 3g	...Politechniki	Polityki
62	18d	i nagrodami.	i nagrodami, w tym Krzyżem Kawalerskim OOP oraz Złotymi Odznakami PTL i SITLiD
71	10g	SGGW	SGGW, po obronie pracy
77	14d	Schnider	Schnaider
83	21 i 20d..	sekretarz stanu.. w Ministerstwie RLiGŻ inż. Antoni Wierzbicki	sekretarz stanu w Ministerstwie MRLiGŻ – inż. Zbigniew Nocz- nicki i mgr inż. Antoni Wierzbicki
87	9g	1950	1930
88	1d	(1957–77)	(1975–77)

Wydaje się również potrzebne uzupełnienie opracowania pt. "Poczet członków honorowych Polskiego Towarzystwa Leśnego (1882–1988)" o ułożony alfabetycznie skrowidz nazwisk osób, których biografie tam opublikowano. Podano w skrowidzu rok nadania godności członka honorowego (w nawiasie), strony na których w "Sylwanie" nr 9/10 z 1989 r. podano tę wiadomość i biografię z zaznaczeniem zamieszczenia fotografii (fot.)

Skorowidz nazwisk

Adamowicz Stanisław	(1960)	40–41
Barański Stanisław	(1983)	74–75, fot.
Bedō de Kalnōky Albert	(1886)	10–11, fot.
Budniak Florian	(1981)	68–69, fot.
Chodnik Tadeusz	(1988)	88–89, fot.
Chodzicki Edward	(1967)	44–46, fot.
Czartoryski Jerzy Konstanty	(1886)	10, fot.
Czartoryski Władysław	(1888)	11
Czuraj Marian	(1982)	71–72, fot.
Demianowski Zygmunt	(1913)	16
Dzieduszycki Włodzimierz	(1884)	6–7, fot.
Falkenhayn Juliusz Franciszek	(1884)	6, 7–8, fot.
Fiołek Stanisław	(1979)	62–63
Frankiewicz Stefan	(1959)	39–40
Gesing Roman	(1970)	46
Gomółka Józef	(1974)	55–56, fot.
Gonet Bolesław	(1986)	77–79, fot.
Grochowski Jerzy	(1957)	31, 34–35, fot.
Grochowski Wiesław	(1983)	74, 75–77, fot.
Grychowski Franciszek	(1948)	26, 28–29
Guttenberg Alfred	(1909)	14
Habsburg Karol Stefan	(1905)	13
Heymanowski Kazimierz	(1987)	83–85, fot.
Ilmurzyński Eugeniusz	(1974)	55, 56–58, fot.
Jakutowicz Witold	(1960)	40, 41
Karpiński Zygmunt	(1986)	77, 79–80, fot.
Kiełczewski Bohdan	(1986)	77, 80–81, fot.
Koehler Witold	(1982)	71, 72–74, fot.
Korzeniowski Karol	(1978)	61–62, fot.
Kozikowski Aleksander	(1948)	26–27, fot.
Krajski Wacław	(1972)	48–49
Kryzstofik Eugeniusz	(1980)	64–65, fot.
Krzysik Franciszek	(1957)	31, 32–34, fot.
Kucharek Franciszek Bolesław	(1958)	38–39, fot.
Kulig Ludwik	(1974)	55, 58–59, fot.
Lippert Krystyan	(1888)	11, 12, fot.
Łuszczki Władysław	(1965)	41–42, fot.
Miklaszewski Jan	(1934)	18–20, fot.
Milewski Jan	(1973)	52–53, fot.
Nadolski Otto	(1936)	23–24
Nocznicki Zbigniew	(1987)	83, 85–87, fot.
Nowicki Aleksdander	(1909)	14–15, fot.
Nunberg Marian	(1957)	31, 35–36

Ostrowski Henryk	(1979)	62, 63–64, fot.
Paczoski Józef	(1934)	18, 20–22, fot.
Panfil Jan	(1980)	64, 66
Partyka Tadeusz	(1988)	88, 89–91, fot.
Perkitny Tadeusz	(1980)	64, 66–68, fot.
Potocki Alfred Józef	(1884)	6, 8–9, fot.
Potocki Artur	(1884)	6, 9
Rafalski Bogumił Julian Witold	(1949)	29–30, fot.
Rivoli Józef	(1909)	14, 15–16
Rogiński Wacław	(1948)	26, 27–28
Roszkowski Witold	(1938)	25–26, fot.
Sapieha Adam	(1884)	6, 9–10, fot.
Schnaider Zbigniew	(1986)	77, 82–83, fot.
Smólski Stanisław	(1974)	55, 59–61, fot.
Sokołowski Stanisław	(1930)	16–18, fot.
Stecki Konstanty	(1966)	42, 43–44, fot.
Strzelecki Henryk	(1882)	5–6, fot.
Suchecki Kazimierz Zygmunt	(1949)	29, 30–31
Szafer Władysław	(1934 i 1948)	18, 22–23, 26, fot.
Szkiłłądz Franciszek	(1972)	48, 49–50, fot.
Tyniecki Władysław	(1905)	13–14, fot.
Tyszkiewicz Stanisław	(1970)	46, 47–48, fot.
Wierdak Szymon	(1936 i 1948)	23, 24–25, 26, fot.
Wierzbicki Antoni	(1987)	83, 87–88, fot.
Włoczewski Tadeusz	(1957)	31, 36–38, fot.
Zabielski Bolesław	(1981)	68, 69–71, fot.
Zamoyski Władysław	(1902)	12–13
Zieliński Teodor	(1973)	52, 53–55, fot.
Żabko-Potopowicz Antoni	(1972)	48, 50–52, fot.

Jak wynika ze skorowidza, nie dla wszystkich osób udało się uzyskać odpowiednie do reprodukcji fotografie. Posiadaczy takich fotografii (nadających się do reprodukcji) prosimy o ich przesłanie (wypożyczenie lub ofiarowanie) pod adresem Polskiego Towarzystwa Leśnego lub Komitetu Redakcyjnego "Sylwana".

Przepraszamy za zaistniałe w opracowaniu usterki i prosimy o uwagi.

W ostatnim czasie zmarli członkowie honorowi PTL: Marian Czuraj – 3 VIII 1991 r., Zygmunt Karpiński – w lipcu 1991 r., Władysław Łuszczki – 2 II 1991 r.

ANNA KŁOSKOWSKA, BOHDAN SZYMAŃSKI, WACŁAW OSTROWSKI